

การยกเลิกอาญาประหารชีวิตกับแนวคิดอิสลาม

Cancellation of capital punishment from Islamic perspective

อดิศักดิ์ นุชมี¹

บทคัดย่อ

การลงโทษทางอาญามีความสำคัญต่อกระบวนการยุติธรรม เป็นเครื่องมือในการป้องกันและจัดการต่อผู้กระทำความผิด เพื่อให้สังคมเกิดความสงบสุข ปลอดภัย เช่นเดียวกับการลงโทษประหารชีวิตที่ยังคงมีความสำคัญและบังคับใช้อยู่ในกระบวนการยุติธรรม อันเป็นการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนให้สาสมกับความผิดที่ผู้กระทำความผิดทางอาญา หรือมีพฤติกรรมอันเป็นปฏิปักษ์ร้ายแรงต่อสังคม เช่น ฆ่าคนตายโดยเจตนา ทำลายล้างเผ่าพันธุ์ สอดคล้องกับทฤษฎีการลงโทษเพื่อให้สาสม หรือทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน (Retributive Theory) แต่โทษประหารชีวิตคือการฆ่าชีวิต จึงสวนทางกับหลักสิทธิมนุษยชน ดังนั้นจึงมีทั้งผู้สนับสนุนให้ยกเลิกโทษประหารชีวิต และผู้คัดค้านการยกเลิกโทษประหารชีวิต

กฎหมายอาญาอิสลามได้กำหนดโทษประหารชีวิตไว้ใน 5 ฐานความผิด ได้แก่ การฆาตกรรม การสละสถานภาพความเป็นมุสลิม การผิดประเวณีสำหรับผู้ที่เคยผ่านการแต่งงานมาแล้ว การปล้นทรัพย์ และการเป็นกบฏต่อรัฐ ซึ่งล้วนเป็นปฏิปักษ์ต่อความสงบสุข ความปลอดภัย และเป็นอันตรายต่อความมั่นคงแห่งรัฐ พระผู้เป็นเจ้าได้ทรงบัญญัติบทลงโทษทั้ง 5 ฐานความผิดไว้ใน **คัมภีร์อัลกุรอานและซุนนะฮ์** ที่บังคับใช้มานานกว่า 1,400 ปี ถือเป็นกฎหมายศักดิ์สิทธิ์ที่ไม่อาจเปลี่ยนแปลงเป็นอื่นได้ ไม่ว่าจะสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร หรือวันเวลาจะผ่านไปอีกกี่ยุคก็สมัย แต่การจะลงโทษประหารชีวิตนั้นต้องพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วนตามกระบวนการยุติธรรมและด้วยความเป็นธรรม

คำสำคัญ: กฎหมาย, ประหารชีวิต, อิสลาม

Abstract

Criminal punishment is deemed essential in justice system as it functions as a tool of prevention and handling crimes against culprits in order to sustain peace and security of people in the community. Similarly to the case of capital punishment that deemed essential and still considerably enforced in judicial system even today, capital punishment is a form of conviction meant to seek retribution against the acts of crimes committed by the criminals which may consequently endanger people in the community at large. Examples of crimes

¹ อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษาและภาษาอาหรับ มหาวิทยาลัยรังสิต

are intentional murder and genocide. Capital punishment is in conformity with retributive theory. However, due to the fact that it is an act of destroying one's life, it is, therefore, deemed violent by some people who oppose it while others may find termination of capital punishment unreasonable. According to Islamic criminal jurisprudence, on the other hand, there are 5 types of offences deserving capital punishment: murder, apostasy, fornication and adultery, robbery, and insurrection against one's state. Islam views these types of offences unbearable for they can shiver and cause negative impacts on the stability and security of the state. God has prescribed sanctions against these criminal forms in the **Holy Book of Quran** and **Sunnah** of the prophet, from which the laws have long been regulated over 1,400 years ago. The rules and regulations of capital punishment in Islam remain sacred and unchanged, no matter how far the community has changed or how long time passed by. Nevertheless, capital punishment must be deliberately considered and strictly adhered to judicial system with justice and fairness.

Keywords: Law, Capital Punishment, Islam

บทนำ

ปัญหาอาชญากรรมในสังคมปัจจุบัน มีแนวโน้มการก่อเหตุที่รุนแรงมากขึ้น เมื่อพิจารณาจากสถิติการก่ออาชญากรรมที่มีมากขึ้น และวิธีการก่ออาชญากรรมของผู้กระทำความผิดที่รุนแรงขึ้น เห็นได้จากภาพข่าวในสื่อโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อออนไลน์ต่างๆ อาชญากรรมเป็นสิ่งที่ทำลายความสุขของประชาชนและสังคมโดยรวม เพราะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สิน ทำให้ประชาชนรู้สึกหวาดกลัวและหวาดระแวง มีผลกระทบต่อความปลอดภัยในการดำเนินชีวิตและทรัพย์สิน ทุกครั้งที่เกิดคดีอาชญากรรมร้ายแรง สังคมจะถามหาความยุติธรรมให้แก่ผู้ถูกกระทำ เช่น คดีฆ่าหั่นศพเพื่ออำพรางศพ คดีข่มขืนเด็กผู้หญิงบนรถไฟ ข่า และโยนศพทิ้งเพื่ออำพรางคดี ประเด็นที่ได้หยิบยกขึ้นมาถกเถียงกันทุกครั้ง คือการเรียกร้องให้ลงโทษ “ประหารชีวิต”

การลงโทษผู้กระทำความผิดมีหลายวิธี โทษตามประมวลกฎหมายอาญาไทยหมวดที่ 3 ส่วนที่ 1 ว่าด้วยเรื่อง “โทษ” มาตราที่ 18 กำหนดการลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดไว้ 5 ประเภท ได้แก่ 1) ประหารชีวิต 2) จำคุก 3) กักขัง 4) ปรับ และ 5) ริบทรัพย์สิน (คณะวิชาการ, 2548: 19) การลงโทษที่ถือเป็นการกำจัดผู้กระทำความผิด หรืออาชญากร ออกจากสังคมอย่างรุนแรงที่สุดคือ “โทษประหารชีวิต”

การประหารชีวิต เป็นโทษที่ใช้ในสังคมไทยมาช้านาน ตั้งแต่ก่อนสมัยอยุธยาจนถึงปัจจุบัน การประหารชีวิตเน้นการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนให้สาสมกับการกระทำของผู้ทำความผิด ทั้งยังเป็นการสร้างความหวาดกลัวต่อผู้ที่คิดจะทำผิด เพื่อให้เกิดความยับยั้งชั่งใจ อันจะนำมาซึ่งความสงบเรียบร้อยในสังคม ในสมัยโบราณจึงลงโทษประหารชีวิตอย่างแพร่หลาย การลงโทษประหารชีวิตในขณะนั้นเรียกว่า “การกุดหัว” โดยใช้ดาบฟันคอ ดาบที่ใช้ประหารมีรูปแบบต่างกันขึ้นอยู่กับความพอใจของเพศฆราวาส เช่น ดาบปลายแหลม ดาบปลายตัด ดาบหัวปลาไหล

การประหารชีวิตในประเทศไทยเปลี่ยนจากดาบ มาเป็นปืนกลมือ ตั้งแต่พุทธศักราช 2477 เรียกว่า “ยิงเป้า” โดยแก้ไขประมวลกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 ว่าด้วยการประหารชีวิต จากที่กำหนดว่า “ให้เอาไปตัดศีรษะเสีย” เป็น “ให้เอาไปยิงเสียให้ตาย” (ณรงค์ ใจหาญ, 2543 : 40) การยิงเป้าครั้งแรกเกิดขึ้นเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ.2478 ในระหว่าง พ.ศ. 2478-2547 ที่กำหนดให้ยิงเป้าประหารชีวิตนั้น มีผู้ต้องโทษประหารทั้งสิ้น 323 ราย เป็นคดีฆ่าคนตายโดยเจตนามากที่สุดถึง 129 ราย (รอซีตะห์ หะนะกาแม, 2550: 94) ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงวิธีการลงโทษประหารชีวิต จากการยิงเป้าเป็นการฉีดยาหรือสารพิษเข้าร่างกาย ดังที่บัญญัติในมาตรา 19 แห่งประมวลกฎหมายอาญาว่า “ผู้ใดต้องโทษประหารชีวิตให้ดำเนินการด้วยวิธีฉีดยาหรือสารพิษให้ตาย” มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2546 ตามประกาศใน **ราชกิจจานุเบกษา** การประหารชีวิตด้วยวิธีฉีดยาครั้งแรกเกิดขึ้นเมื่อวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2546 (วิชัย เดชชุตติพงศ์, 2555 : 2) แม้ว่าสังคมไทยมีโทษประหารชีวิตมานานแล้ว แต่โทษนั้นเป็นการทำลายชีวิต เป็นการลงโทษที่สวนทางกับหลักสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เนื่องจากมนุษย์ทุกคนมีสิทธิ์ที่จะมีชีวิตอยู่ ฉะนั้น จึงมีการเรียกร้องให้ยกเลิกโทษประหารชีวิต

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวคิดของอิสลามกับการลงโทษประหารชีวิต ตลอดจนแนวคิดและเหตุผลของกลุ่มที่รณรงค์ให้ยกเลิกโทษประหารชีวิต และกลุ่มที่คัดค้านการยกเลิกโทษประหารชีวิต

ความหมายของโทษประหารชีวิต

โทษประหารชีวิตเป็นมาตรการลงโทษที่เก่าแก่และรุนแรงที่สุดที่บังคับใช้อยู่ในหลายประเทศนับแต่สมัยโบราณ การประหารชีวิตเป็นการกำจัดผู้กระทำความผิดออกไปจากสังคมโดยเด็ดขาด ส่วนวิธีการลงโทษในแต่ละสังคมจะเป็นเช่นไร ขึ้นอยู่กับค่านิยมและวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นในแต่ละช่วงเวลา การประหารชีวิตเป็นโทษที่รุนแรงที่สุดในกฎหมายไทยเช่นกัน **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542** ให้ความหมายของ “ประหาร” ว่า การตี, การฟัน, การล้าง, การผลาญ, ฆ่า, ทำลาย และให้ความหมายคำว่า “ประหารชีวิต” ว่า “ลงโทษฆ่า, คือโทษทางอาญาขั้นสูงสุดที่ลงแก่ผู้กระทำความผิดอาญาฉกรรจ์” (**ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542, 2546 : 667**)

ทฤษฎีการลงโทษ

ทฤษฎีการลงโทษ อธิบายวัตถุประสงค์ของการลงโทษที่มีหลายประเภท แตกต่างกันในแต่ละประเทศ เช่น ตำราส่วนใหญ่ของสหรัฐอเมริกาแบ่งทฤษฎีว่าด้วยวัตถุประสงค์ของการลงโทษเป็น 3 ทฤษฎี ได้แก่ 1) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อให้สาสมหรือทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน (Retributive Theory) 2) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อป้องกัน (Preventive Theory) 3) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อดัดแปลงหรือทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟู (Reformative Theory) ในขณะที่ตำราส่วนใหญ่ของอังกฤษแบ่งทฤษฎีการลงโทษเป็น ทฤษฎีการลงโทษเพื่อให้สาสม (Retributive Theory) และทฤษฎีอรรถประโยชน์ (Utilitarian Theory) (เพียร์วีย์ ศรีแสงทอง, 2555 : 52) อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีการลงโทษทางอาญาที่นิยมในปัจจุบัน ได้แก่ 1) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน (Retributive Theory) 2) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อป้องกัน (Preventive Theory) และ 3) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อดัดแปลง หรือทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟู (Reformative Theory) (มนสิชา บุนนาค, 2556 : 15) ดังจะได้กล่าวถึงต่อไป

1. ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน (Retributive Theory) การลงโทษที่ชอบธรรมตามหลักการนี้มีเงื่อนไข 3 ประการ ได้แก่ 1) กระทำเพื่อแก้ไขความเสียหายที่ผู้กระทำก่อให้เกิดขึ้น หรือทดแทนความรู้สึกของผู้เสียหายที่สูญเสียไปเนื่องจากการกระทำผิด 2) การลงโทษจะต้องกระทำเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม และ 3) การลงโทษจะต้องได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของความผิด (วิชัย เดชชุติพงศ์, 2555 : 5-6) และมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1) จำนวนโทษที่ทดแทนจะต้องพอเหมาะกับการกระทำผิด เพื่อให้ผู้กระทำผิดจดจำความเจ็บปวดที่ได้รับจากการถูกลงโทษนั้น 2) การทดแทนนั้นจะต้องกระทำต่อผู้กระทำผิดโดยตรง หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเท่านั้น ไม่รวมถึงญาติพี่น้องของผู้กระทำผิด 3) การทดแทนที่กำหนดโทษให้มีจำนวนพอเหมาะกับความร้ายแรงของความเสียหายที่ผู้กระทำผิดก่อขึ้น (มนสิชา บุนนาค, 2556 : 17)

2. ทฤษฎีการลงโทษเพื่อป้องกัน (Preventive Theory) บางครั้งเรียกว่า ทฤษฎีป้องปราม หรือข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence) มีแนวคิดว่า ความเสียหายที่เกิดจากการกระทำผิดนั้นไม่สามารถเยียวยาได้ การลงโทษจึงเป็นไปเพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นแก่สังคมในอนาคต โดยลงโทษเพื่อข่มขู่ผู้กระทำความผิดและบุคคลทั่วไปในสังคมให้เกิดความเกรงกลัว เช่น ผู้กระทำความผิดจากอารมณ์รุนแรงชั่ววูบ แม้จะไม่กระทำผิดอีก แต่ก็ต้องลงโทษเพื่อมิให้คนในสังคมเอาเยี่ยงอย่าง (ดล บุนนาค, 2554 : 31)

3. ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด (Reformative Theory) เชื่อในเรื่องเจตจำนงกำหนด กล่าวคือ การกระทำของมนุษย์ถูกกำหนดจากปัจจัยต่างๆ หลายอย่างรวมกัน มนุษย์ไม่สามารถเลือกกระทำได้อย่างอิสระ แต่ถูกกดดันและหล่อหลอมจากสิ่งแวดล้อมรวมทั้งปัจจัยต่างๆ จนมีบุคลิกภาพที่บกพร่องและหันไปสู่การกระทำผิด การลงโทษจึงไม่ควรเน้นที่การกระทำความผิดเป็นหลัก แต่ควรพิจารณาถึงสาเหตุที่จะทำให้เกิดการกระทำความผิด และแก้ไขที่สาเหตุนั้น ความหนักเบาของการลงโทษขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้กระทำความผิดที่จะแก้ไขตนเอง (เพียร์วีย์ ศรีแสงทอง, 2555: 48)

จากทฤษฎีการลงโทษทั้ง 3 ประเภทที่ได้กล่าวมาข้างต้น พบว่าการลงโทษประหารชีวิตสอดคล้องกับทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน อันเป็นการกระทำเพื่อทดแทนหรือแก้แค้นให้แก่ผู้เสียหาย ซึ่งผู้กระทำ

ผิดได้ทำให้เกิดความเสียหายขึ้น และต้องเป็นการกระทำที่ผู้เสียหายรู้สึกพอใจและรู้สึกว่าได้รับความยุติธรรม การลงโทษนั้นกระทำเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม หรือการต่างตอบแทน ที่ได้สัดส่วนกับความผิด หมายความว่า โทษที่ผู้กระทำผิดควรได้รับควรจะต้องเท่ากับความเสียหายที่เขาได้กระทำลงไป

ฐานความผิดที่มีบทลงโทษประหารชีวิต

ประเทศไทยมีการลงโทษประหารชีวิตมาแต่สมัยโบราณ อาจแบ่งช่วงเวลาของกฎหมาย เป็น 2 ช่วง ได้แก่ ก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 ซึ่งปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ และหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 ซึ่งปกครองในระบอบประชาธิปไตย แนวคิดการลงโทษประหารชีวิตนั้น ก็เพื่อแก้แค้นทดแทนต่อผู้กระทำผิดให้สาสมกับความผิดที่ผู้กระทำ เพื่อมิให้บุคคลอื่นเอาเป็นเยี่ยงอย่าง เพื่อให้เกิดความกลัวต่อการกระทำผิด อีกทั้งเป็นการชดเชยต่อความผิดที่ก่อขึ้น และเพื่อป้องกันสังคม การลงโทษประหารชีวิตนั้นมีวิธีการที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองได้เปลี่ยนแปลงวิธีการประหารจากการใช้ดาบฟันคอ มาเป็นการใช้อาวุธปืนยิง ขณะเดียวกัน มีการตรากฎหมายอาญาใหม่ คือ ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 ที่มีผลบังคับใช้นับแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2500 มาจนถึงปัจจุบัน (วิชัย เดชชุตติพงศ์, 2555 : 10) ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมในบางส่วน โดยกำหนดลักษณะความผิดที่มีโทษประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญา (คณะวิชาการ, 2548) ดังนี้

ฐานความผิดที่มีบทลงโทษประหารชีวิต จำนวน 55 ฐานความผิด แบ่งได้เป็น

1. ฐานความผิดที่มีบทลงโทษประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญา 33 ฐานความผิด
2. ฐานความผิดที่มีบทลงโทษประหารชีวิตตามกฎหมายอาญาทหาร 17 ฐานความผิด
3. ฐานความผิดที่มีบทลงโทษประหารชีวิตตามกฎหมายอื่น 5 ฐานความผิด ดังต่อไปนี้
  - 3.1 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539
  - 3.2 พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490
  - 3.3 พระราชบัญญัติ ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

จากฐานความผิดที่มีบทลงโทษประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญา 33 ฐานความผิดนั้น พบว่ามี ฐานความผิดที่เกี่ยวข้องกับการฆ่า หรือเป็นเหตุให้เกิดการตายหรือสูญเสียชีวิต จำนวน 14 ฐานความผิด ดังนี้

1. การปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์ มาตรการที่เกี่ยวข้อง 107 และ 111
2. การปลงพระชนม์พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ มาตรการที่เกี่ยวข้อง 109 และ 111
3. การฆ่าหรือพยายามฆ่าราชาธิบดี ราชาินี ราชสามี รัชทายาทหรือประมุขแห่งรัฐต่างประเทศ ซึ่งมีสัมพันธไมตรี หรือผู้แทนรัฐต่างประเทศซึ่งได้รับแต่งตั้งให้มาสู่พระราชสำนัก มาตรการที่เกี่ยวข้อง 132
4. การวางเพลิงเผาทรัพย์หรือกระทำให้เกิดระเบิดเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ทรัพย์ที่กฎหมายกำหนด เป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย หรือได้รับอันตรายสาหัส มาตรการที่เกี่ยวข้อง 224

5. การข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่น หรือเด็กที่มีอายุยังไม่เกิน 15 ปี หรือเด็กที่มีอายุยังไม่เกิน 13 ปี จนเป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงแก่ความตาย มาตราที่เกี่ยวข้อง 277 ตรี (1)
6. การข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่น หรือเด็กที่มีอายุยังไม่เกิน 15 ปี หรือเด็กที่มีอายุยังไม่เกิน 13 ปี โดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันอันมีลักษณะเป็นการรวมทโรม จนเป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงแก่ความตาย มาตราที่เกี่ยวข้อง 277 ตรี (2)
7. การกระทำอนาจารผู้อื่นโดยขู่เชือดหรือใช้กำลังประทุษร้าย หรือเด็กที่มีอายุไม่เกิน 15 ปี ไม่ว่าเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม จนเป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงแก่ความตาย มาตราที่เกี่ยวข้อง 280
8. การฆ่าผู้อื่น มาตราที่เกี่ยวข้อง 288
9. การฆ่าผู้อื่นที่กฎหมายกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้น เช่น การฆ่าบุพการี ฆ่าเจ้าพนักงานที่กระทำตามหน้าที่ การฆ่าโดยไตร่ตรองไว้ก่อน เป็นต้น มาตราที่เกี่ยวข้อง 289
10. การหน่วงเหนี่ยวหรือกักขังผู้อื่นให้ปราศจากเสรีภาพในร่างกาย หรือการเอาคนลงเป็นทาส เพื่อซื้อขาย จำหน่าย รับ ไม่ว่าจะนำเข้าไปในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร จนเป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงแก่ความตาย มาตราที่เกี่ยวข้อง 312 ทวิ
11. การชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย มาตราที่เกี่ยวข้อง 399
12. การชิงทรัพย์ที่เป็นพระพุทธรูปหรือวัตถุทางศาสนาอันเป็นที่สักการบูชาของประชาชนหรือได้กระทำในวัดหรือสถานอันเป็นที่เคารพทางศาสนา จนเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย มาตราที่เกี่ยวข้อง 399 ทวิ
13. การปล้นทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย มาตราที่เกี่ยวข้อง 340
14. การปล้นทรัพย์ที่เป็นพระพุทธรูปหรือวัตถุทางศาสนาอันเป็นที่สักการบูชาของประชาชนหรือได้กระทำในวัดหรือสถานอันเป็นที่เคารพทางศาสนา จนเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย มาตราที่เกี่ยวข้อง 340 ทวิ

ในบรรดาฐานความผิดที่มีบทลงโทษประหารชีวิตจำนวน 55 ฐานความผิด พบว่า มี 14 ฐานความผิดที่เกี่ยวข้องกับการฆ่า หรือเป็นเหตุให้เกิดการตาย ซึ่งเป็นความผิดที่เหมาะสมกับการลงโทษประหารชีวิต เนื่องจากเป็นการตอบแทนชีวิตด้วยชีวิต ในกรณีที่เป็นการฆ่าโดยเจตนาและไตร่ตรองไว้ก่อน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการแก้แค้นทดแทนและสอดคล้องกับกฎหมายอิสลาม

แม้จะมีโทษประหารชีวิตอยู่ในกฎหมายอาญาของไทย แต่ก็มีข้อห้ามและข้อจำกัดของโทษประหารชีวิต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18 วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 16) พ.ศ. 2546 ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดมีอายุต่ำกว่า 18 ปี โดยถือเอาวันกระทำความผิดเป็นเกณฑ์ ไม่พิจารณาว่าจะถูกจับกุมเมื่อใด หรือศาลจะมีคำพิพากษาเมื่อใด และตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 247 วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 25) พ.ศ. 2540 ในกรณีหญิงมีครรภ์ โดยให้รอไว้จนกว่าจะพ้นกำหนดสามปีนับแต่คลอดบุตร และให้ลดโทษประหารชีวิตลงเหลือจำคุกตลอดชีวิต เว้นแต่บุตรถึงแก่ความตายก่อนพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว

เหตุผลของการบัญญัติโทษประหารชีวิต

การลงโทษประหารชีวิตเป็นวิธีกำจัดอาชญากรที่เป็นภัยต่อสังคมให้ออกไปจากสังคมอย่างถาวร เนื่องจากคนส่วนใหญ่เกรงกลัวโทษประหารชีวิตมากกว่าโทษอื่นๆ การที่ยังคงมีโทษประหารชีวิตอยู่ จึงทำให้คนไม่กล้ากระทำความผิดร้ายแรงซึ่งมีอัตราโทษถึงขั้นประหารชีวิต นับเป็นการป้องปรามมิให้เกิดอาชญากรรมได้ทางหนึ่ง ซึ่งเป็นความคาดหวังของสังคมที่ต้องการให้สังคมเกิดความสงบสุข โดยมีวัตถุประสงค์ที่ดำรงไว้ซึ่งโทษประหารชีวิต (วิชัย เดชชุตติพงศ์, 2555: 15) ดังนี้คือ

1) เพื่อแก้แค้นและทดแทนความผิดที่ได้กระทำขึ้น ถือเป็นวัตถุประสงค์หลักในการลงโทษทางอาญา เพราะผู้เสียหายย่อมเคียดแค้นพยาบาทเมื่อเกิดการกระทำผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โทษประหารอันเกิดจากการฆ่าโดยเจตนา หากพิจารณาในมิติทางสังคม จะพบว่า การลงโทษเป็นการสร้างความรู้สึกยุติธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม นับเป็นการทดแทนความเสียหายที่ผู้กระทำผิดได้ก่อขึ้น เป็นการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนในลักษณะ “ตาต่อตา ฟันต่อฟัน” และแนวคิดการลงโทษประหารชีวิตบนพื้นฐานความเชื่อว่า “บุคคลจะต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของตน”

2) เพื่อข่มขู่และยับยั้งมิให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ เพราะถือว่า โทษประหารชีวิตเป็นโทษที่คนส่วนใหญ่เกรงกลัว เพราะเป็นโทษรุนแรงสูงสุด การคงไว้ซึ่งโทษประหารชีวิตจึงทำให้ผู้ที่กระทำความผิดเกิดการยับยั้งชั่งใจ ไตร่ตรอง และไม่หวั่น

3) เพื่อตัดโอกาสของผู้กระทำผิดมิให้กระทำผิดซ้ำขึ้นได้อีก เนื่องจากผลการลงโทษนี้ คือ การกำจัดผู้กระทำผิดออกไปจากสังคมอย่างเด็ดขาดถาวร เป็นการกำจัดต้นเหตุของอันตรายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

เนื่องจากโทษประหารชีวิตปฏิเสธหลักการลงโทษเพื่อแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมของผู้กระทำผิด เพราะถือว่าการกระทำผิดในฐานความผิดอุกฉกรรจ์ที่มีอัตราโทษถึงประหารชีวิตย่อมเป็นอันตรายอย่างมากต่อสังคม ดังนั้น การให้โอกาสแก่ผู้กระทำผิดอุกฉกรรจ์เพื่อกลับเนื้อกลับตัวจึงเปิดโอกาสให้สังคมต้องเสี่ยงต่ออันตรายตกอยู่ในพะวงและความหวาดกลัว ยิ่งไปกว่านั้น การพิจารณาตัดสินโทษประหารชีวิตได้ผ่านกระบวนการและการกลั่นกรองตามกระบวนการยุติธรรมอย่างละเอียดรอบคอบแล้ว

การยกเลิกโทษประหารชีวิต

เมื่อพิจารณาด้านอาญาวิทยาที่ว่าด้วยการลงโทษผู้กระทำผิดอาญาหรือมีพฤติกรรมอันเป็นปฏิปักษ์ต่อสังคมในทางรุนแรง เช่น ฆ่าคนตาย ทำลายล้างเผ่าพันธุ์ การประหารชีวิตจึงเป็นการแก้แค้นทดแทน การข่มขู่ และการตัดโอกาสที่จะกระทำผิดในครั้งต่อไป เพื่อให้สังคมเกิดความสงบสุขและปลอดภัย แต่โทษประหารชีวิตเป็นการทำลายชีวิต จึงสวนทางกับหลักสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ที่ทุกคนมีสิทธิ์จะมีชีวิตอยู่ แม้ว่า จะกระทำความผิดก็ตาม ดังนั้น จึงมีการเรียกร้องให้ยกเลิกโทษประหารชีวิต

กระแสสากลในปัจจุบัน มีแนวคิดในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดเปลี่ยนไป สังคมเริ่มมองปัจจัยต่างๆ ในสังคมที่เชื่อว่า สามารถขัดเกล่าผู้กระทำผิดให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ ประกอบกับกระแสเรื่องสิทธิมนุษยชนที่องค์กรสิทธิมนุษยชนต่างๆ ทำให้เกิดกระแสสากลผลักดันให้ยกเลิกโทษประหารชีวิต แต่ขณะเดียวกันก็มี

กระแสคัดค้านจากสาธารณชนที่ไม่เห็นด้วยกับการยกเลิกโทษประหารชีวิต ดังนั้น จึงมีการถกเถียงกันมากขึ้นระหว่างผู้สนับสนุนให้ยกเลิกโทษประหารชีวิต กับฝ่ายที่คัดค้านการยกเลิกโทษประหารชีวิต ที่ต่างนำเสนอเหตุผลเพื่อสนับสนุนแนวคิดของฝ่ายตน

กลุ่มแนวคิดเสนอยกเลิกโทษประหารชีวิต

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า แนวคิดการยกเลิกโทษประหารชีวิตเป็นกระแสสากล ที่กลุ่มองค์กรสิทธิมนุษยชนต่างๆ รวมถึงองค์การระหว่างประเทศในระดับสหประชาชาติได้ผลักดันขึ้น ภายใต้กระแสสิทธิมนุษยชนอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ ที่มนุษยชาติจะต้องเคารพโดยไม่มีการแบ่งแยกหรือมีการปฏิบัติที่แตกต่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สิทธิของผู้ต้องสงสัยหรือถูกจับกุมตัวหรือถูกคุมขัง หรือเป็นนักโทษประหาร ที่ต้องได้รับการปฏิบัติโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่ถูกลงโทษอย่างทารุณโหดร้ายไร้มนุษยธรรม ฉะนั้น ฝ่ายที่ต้องการให้ยกเลิกโทษประหารชีวิตจึงให้เหตุผลไว้ดังนี้ (พรชัย อักษร, 2557 : 7; ชำนาญ จันทร์เรือง, <https://www.amnesty.or.th/latest/blog/21>)

1) โทษประหารชีวิตเป็นโทษที่ละเมิดต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ มนุษย์ทุกคนมีสิทธิเสมอกันในการมีชีวิตอยู่ โดยไม่คำนึงถึงสถานภาพ ชาติพันธุ์ ศาสนา และสถานะทางกฎหมาย ไม่ว่าจะบุคคลนั้นจะเป็นคนดีหรือคนไม่ดีในสังคม เพราะเป็นสิทธิที่ไม่อาจพรากไปจากบุคคลได้ การจะใช้โทษประหารชีวิตจึงย่อมมีความเสี่ยงต่อการเลือกปฏิบัติ

2) โทษประหารชีวิตอาจถูกใช้กับผู้บริสุทธิ์และมีโอกาสผิดพลาดได้ เพราะระบบหรือกระบวนการยุติธรรมของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน ความผิดพลาดอาจเกิดได้ในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม การประหารชีวิตที่ผิดพลาดไปแล้วไม่อาจจะเรียกชีวิตกลับคืนมาได้ หากปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ถูกประหารชีวิตไปนั้นเป็นผู้บริสุทธิ์

3) โทษประหารชีวิตไม่มีผลในการข่มขู่ หรือยับยั้งให้คนเกรงกลัวและไม่กล้าทำผิด เพราะโทษหนักจะมีผลในการยับยั้งการกระทำผิดหากสามารถบังคับใช้กฎหมายได้แน่นอน รวดเร็ว และเสมอภาค โทษประหารชีวิตอาจยับยั้งบุคคลทั่วไปมิให้กระทำความผิดได้ แต่ไม่อาจยับยั้งผู้ร้าย หรือผู้กระทำผิดซึ่งเป็นอาชญากรอาชีพที่มีความชำนาญและตัดสินใจทำผิดเพราะคิดว่าจะสามารถรอดพ้นความผิดไปได้ หรือผู้กระทำผิดที่จิตใจโหดเหี้ยมทารุณและกระทำการไปโดยไม่ได้คิดไตร่ตรอง หรือมีข้อจำกัดในการคิดไตร่ตรองเนื่องจากถูกครอบงำจากสภาพแวดล้อมหรือสิ่งเสพติด

4) การประหารชีวิตด้วยวิธีการต่างๆ ล้วนทำให้นักโทษมีความทุกข์ทรมานแสนสาหัส รวมทั้งการฉีดสารพิษเข้าสู่ร่างกาย

5) การประหารชีวิตเป็นการกระทำที่ละเมิดต่อกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน นักโทษประหารชีวิตส่วนใหญ่เป็นผู้มีฐานะยากจนและผู้ด้อยโอกาสในสังคม ไม่อาจหาจ้างทนายความที่มีความรู้ความสามารถ เพื่อให้ความรู้และแก้ต่างให้แก่ตนได้

6) การประหารชีวิตไม่ได้ยับยั้งอาชญากรรมรุนแรง หรือทำให้สังคมปลอดภัยยิ่งขึ้น แต่ส่งผลกระทบต่อสังคม เพราะการอนุญาตให้ประหารชีวิตเป็นการสนับสนุนให้ใช้กำลังและส่งเสริมวงจรการใช้ความรุนแรง

นอกจากนี้ กลุ่มกระแสด้านสิทธิมนุษยชน เช่น องค์กรสิทธิมนุษยชน Amnesty International หรือองค์กรนิรโทษกรรมสากล พยายามรณรงค์ให้ยกเลิกโทษประหารชีวิต โดยให้เหตุผลว่า การลงโทษประหารชีวิตเป็นการปฏิบัติสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่จำเป็นที่สุดสำหรับบุคคล ถือเป็นละเมิด “สิทธิในการมีชีวิต” ซึ่งได้รับรองไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน โทษประหารชีวิต คือ การสังหารบุคคลโดยไตร่ตรองไว้ล่วงหน้า สิ่งที่น่าหวาดหวั่นอย่างที่สุดก็คือ การลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม และย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เช่นนี้ รัฐเป็นผู้กระทำ ในนามของ “ความยุติธรรม”

กลุ่มแนวคิดคัดค้านการยกเลิกโทษประหารชีวิต

ในประเทศที่ยังมีโทษประหารชีวิตนั้น สาธารณชนโดยทั่วไปจะต่อต้านความพยายามที่จะยกเลิกโทษประหารชีวิต โดยมีเหตุผลตามปัจจัยและสถานการณ์ที่แตกต่างกันไปในแต่ละประเทศดังนี้

1) คำสอนทางศาสนา บางศาสนา เช่น ศาสนาอิสลาม ถือว่ากฎหมายที่นำมาใช้ปฏิบัติเป็นสิ่งที่พระเจ้าเป็นผู้ทรงประทานมาให้ จึงเป็นความจำเป็นและหน้าที่ของมนุษย์ผู้ศรัทธาต่อพระเจ้า ผู้ที่จะต้องนำมาปฏิบัติอย่างเคร่งครัดด้วยความยุติธรรม เพราะถือเป็นกฎหมายศักดิ์สิทธิ์

2) ความรุนแรงของอาชญากรรมในแต่ละประเทศ มีความแตกต่างกัน หลายประเทศได้ยกเลิกโทษประหารชีวิตในทางกฎหมาย บางประเทศยกเลิกการบังคับใช้ และบางประเทศยกเลิกการปฏิบัติ แต่ปัญหาอาชญากรรมที่เพิ่มขึ้นและรุนแรงมากขึ้น จึงทำให้บางประเทศ อย่างอินโดนีเซียและเวียดนาม กำลังพยายามรื้อฟื้นโทษประหารชีวิตอีกครั้ง หลังจากที่พักการประหารชีวิตมาเป็นเวลานาน ส่วนฟิลิปปินส์ก็มีแนวโน้มว่าจะนำการลงโทษประหารชีวิตกลับมาใช้เช่นกัน

3) ทักษะสติของคนในสังคมที่มีต่อโทษประหารชีวิต แต่ละประเทศมีประเพณีและวัฒนธรรมที่ต่างกัน บางสังคมต้องการลงโทษเพื่อแก้แค้นและทดแทนความผิดของผู้กระทำผิดอย่างอุกฉกรรจ์และมีความรุนแรง

ปัจจัยเหล่านี้เป็นกระแสภายในประเทศที่ต่อต้านแรงกดดันจากกระแสสากล โดยถือว่า แต่ละประเทศย่อมมีอธิปไตยที่จะคงไว้ หรือยกเลิกกฎหมายใดๆ ที่ใช้ภายในประเทศ เพราะแต่ละประเทศแต่ละสังคมย่อมมีเหตุปัจจัยที่จำเป็นแตกต่างกันไป แต่หากจะต้องยกเลิกหรือตรากฎหมายใดๆ ตามกระแสสากลก็ต้องอยู่บนพื้นฐานของประโยชน์ร่วมกันของนานาประเทศ

เหตุผลที่ฝ่ายคัดค้านการยกเลิกโทษประหารชีวิตได้นำมาสนับสนุนแนวคิดของฝ่ายตน คือ

1. โทษประหารชีวิตเป็นเครื่องมือที่จำเป็นในกระบวนการยุติธรรม การลงโทษผู้กระทำผิดต้องคำนึงถึงความยุติธรรมเป็นหลัก ความยุติธรรมต่างจากการแก้แค้น เพราะหมายถึงการลงโทษที่เหมาะสมแก่ความผิดที่ได้กระทำ ถ้ากระทำความผิดมากแต่ถูกลงโทษน้อย ก็ไม่เป็นธรรมแก่ฝ่ายที่ถูกกระทำ ในทางตรงกันข้าม ถ้ากระทำความผิดน้อยแต่ถูกลงโทษอย่างหนัก ก็ไม่เป็นธรรมแก่ผู้กระทำผิด ดังนั้น การประหารชีวิต

ถือเป็นการตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรมสำหรับผู้กระทำผิดร้ายแรง เช่น ทำลายชีวิตผู้อื่น จุดมุ่งหมายของการลงโทษผู้กระทำผิดมิใช่เพียงการยับยั้งป้องกันมิให้ผู้อื่นทำตามเท่านั้น แต่จุดมุ่งหมายสำคัญของการลงโทษคือ การชดใช้สิ่งที่ผู้กระทำผิดได้ทำไว้

2. โทษประหารชีวิตสามารถยับยั้งอาชญากรรมอย่างได้ผล เพราะทำให้ผู้ที่คิดจะกระทำผิดเกิดความเกรงกลัว ไม่กล้าก่ออาชญากรรมรุนแรง ยิ่งมีบทลงโทษหนักเท่าใด การก่ออาชญากรรมก็ยิ่งมีความเสี่ยงมาก และถ้ามีความเสี่ยงมาก เขาจะไม่กล้าก่ออาชญากรรม ฉะนั้น นอกจากการประหารชีวิตจะหยุดฆาตกรไม่ให้ทำลายชีวิตของผู้อื่นได้แล้ว ยังเป็นการส่งสารไปถึงฆาตกรอื่นอีกว่า ฆาตกรจะไม่ได้รับอนุญาตให้มีชีวิตอยู่ต่อไป นอกจากนี้ การประหารชีวิตจะช่วยป้องกันมิให้ฆาตกรมีโอกาสทำลายชีวิตผู้อื่นได้อีก เท่ากับว่าได้ช่วยชีวิตผู้บริสุทธิ์อีกเป็นจำนวนมาก ฆาตกรบางคนเป็นอันตรายเกินกว่าจะยอมให้มีชีวิตอยู่ต่อไปได้ ถ้าไม่ลงโทษประหารชีวิตฆาตกรเหล่านี้ พวกเขาอาจทำลายชีวิตผู้อื่นได้อีก

3. รัฐไม่ควรต้องเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมากเพื่อดูแลนักโทษในเรือนจำ เมื่อต้องใช้จ่ายภาษีส่วนหนึ่งของประชาชนเพื่อดูแลฆาตกร ผู้ไม่เคารพในชีวิตมนุษย์และไม่เคารพต่อกฎหมายบ้านเมือง การประหารชีวิตจึงเป็นการกำจัดบุคคลอันตรายออกไปจากสังคมและช่วยประหยัดงบประมาณของรัฐได้อีกทางหนึ่งด้วย

นี่คือเหตุผลที่กลุ่มคัดค้านการยกเลิกโทษประหารชีวิตได้เสนอต่อสาธารณชน สำหรับประเทศไทยนั้น สาธารณชนยังคงมีกระแสต่อต้านและคัดค้านการยกเลิกโทษประหารชีวิตอยู่สูงมาก เหตุผลที่ต้องการให้คงโทษประหารชีวิตไว้ก็เพื่อความสงบเรียบร้อยในสังคม เพราะโทษประหารชีวิตเป็นเครื่องมือยับยั้งการกระทำผิดและตอบแทนผู้กระทำผิดอย่างเหมาะสมกับความผิดที่ได้กระทำ ถือเป็นเรื่องทัศนคติและค่านิยม ที่ต้องการลงโทษแบบแก้แค้นทดแทนเพื่อความยุติธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต่อผู้เสียหายจากอาชญากรรมที่ควรได้รับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเช่นเดียวกัน เพราะในปัจจุบัน มีการดูแลและคุ้มครองสิทธิของผู้กระทำผิด มากกว่าจะคำนึงถึงความสงบเรียบร้อยของสังคมและประชาชนผู้บริสุทธิ์โดยรวม

แนวคิดของอิสลามกับโทษประหารชีวิต

กฎหมายอิสลาม หมายถึง หลักปฏิบัติตามบทบัญญัติ โดยมีที่มาจากคัมภีร์อัลกุรอาน¹ อัซซุนนะฮ์² อัลอิจญ์มาอ์³ และอัลกียาซ⁴ พระผู้เป็นเจ้าของเจ้าได้ประทานบทบัญญัติ หรือกฎหมายอิสลามในมิติของระดับความจำเป็น โดยมีเจตนารมณ์พื้นฐาน 5 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อรักษาและปกป้องศาสนา 2) รักษาชีวิต โดยห้ามมิให้

¹ พระดำรัสของพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า ทรงประทานให้กับศาสดามุฮัมมัด ผ่านเทวทูตนามญิบรีล โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ 1) เพื่อยืนยันและรับรองว่ามุฮัมมัดเป็นศาสนทูต และ 2) เพื่อเป็นธรรมนูญในการดำเนินของมวลมนุษยชาติ

² แบบฉบับของศาสดามุฮัมมัด หมายถึงพระวจนะ วิถีปฏิบัติ และการยอมรับของศาสดามุฮัมมัดต่อการปฏิบัติของบรรดาสาวก

³ ทัศนะหรือความเห็นที่สอดคล้องกันของบรรดาปราชญ์ทางศาสนาอิสลามในข้อบัญญัติทางศาสนา ภายหลังจากการสิ้นพระชนม์ของศาสดามุฮัมมัด

⁴ การนำข้อมูลปัญหาที่มีได้มีดับพระบุนึงข้อตัดสินทางศาสนา ไปเปรียบเทียบกับข้อปัญหาที่มีดับพระบุนึงข้อตัดสินทางศาสนาไว้แล้ว

ละเมิดต่อชีวิตของผู้อื่นและการฆ่าตัวตาย 3) รักษาทรัพย์สิน ห้ามมิให้ละเมิดต่อทรัพย์สินของผู้อื่น การได้มาของทรัพย์สินในทางมิชอบตลอดจนการนำทรัพย์สินไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง 4) รักษาสติปัญญา ห้ามมิให้ทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เป็นการทำลายสติปัญญาของตนเอง และ 5) รักษาเชื้อสายวงศ์ตระกูล โดยสนับสนุนให้แต่งงานและมีบุตร ขณะเดียวกันก็ตำหนิผู้ไม่แต่งงาน ทั้งที่มีความสามารถและความพร้อม (Jasser Auda, 1981 : 20) เจตนารมย์พื้นฐานทั้ง 5 ประการนี้ เป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ดังนั้น อิสลามจึงห้ามพฤติกรรมที่ละเมิดต่อหลักเจตนารมณ์พื้นฐานดังกล่าว หากละเมิดถือว่ามีความผิดและต้องรับโทษ พระผู้เป็นเจ้าทรงกำหนดบทลงโทษในกฎหมายอาญาอิสลาม ผ่าน **คัมภีร์อัลกุรอาน** และพระวจนะของท่านศาสดามุฮัมมัด บทลงโทษนั้นแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการก่อเหตุและสภาพความผิดหนักเบา โดยเชื่อว่า การลงโทษผู้กระทำความผิดทำให้อาชญากรรมลดลงอันจะเป็นผลดีต่อความสงบสุขในสังคม กฎหมายอิสลามได้แบ่งความผิดออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้ (al-Sayyid Sabig, n.d. : 2/228)

- 1) **อัลฮุดุด** ความผิดที่มีบทลงโทษกำหนดไว้ใน **คัมภีร์อัลกุรอาน** และพระวจนะของท่านศาสดามุฮัมมัด จะบังคับใช้กับความผิดที่ผูกพันกับสิทธิของพระผู้เป็นเจ้าของ เช่น การผิดประเวณี การลักขโมย การเสฟสิ่งมีนเมา
- 2) **อัลกิกอส** ความผิดที่มีบทลงโทษ สำหรับการฆ่าคนตายโดยเจตนา และการทำร้ายร่างกายจนเป็นผลให้เกิดการบาดเจ็บ หรือสูญเสียอวัยวะ
- 3) **อัตตะอ์ซีร** ความผิดที่ไม่มีบทลงโทษบัญญัติไว้ เช่น การปฏิเสธการปฏิบัติละหมาด การลักขโมยสิ่งของเพียงเล็กน้อย แต่ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของศาล โดยจะพิจารณาถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้กระทำความผิดและสังคม และเพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นแก่สังคมในอนาคต

ความผิดทั้ง 3 ประเภทนี้ มีบทลงโทษที่แตกต่างกันตั้งแต่การโบย การเฆี่ยน (จำนวนที่โบยหรือเฆี่ยนขึ้นอยู่กับกระทำความผิด) การตัดมือตัดเท้า (ขึ้นอยู่กับจำนวนครั้งที่ลักขโมย) และการประหารชีวิตด้วยการตัดศีรษะ

บทลงโทษที่ถือว่าร้ายแรงที่สุดคือการประหารชีวิต แม้ว่าชีวิตมนุษย์จะได้รับความคุ้มครองจากศาสนาอิสลามและเป็นสิ่งต้องห้าม แต่ความผิดในบางกรณี อิสลามอนุญาตให้ทำลายชีวิตนั้นได้โดยการประหารพระผู้เป็นเจ้าทรงมีคำสั่งใน **คัมภีร์อัลกุรอาน** โดยความหมายว่า

“และพวกเจ้าอย่าฆ่าชีวิตซึ่งพระผู้เป็นเจ้าทรงห้ามไว้ เว้นแต่เพื่อความเที่ยงธรรม” (บทอัลอิสรอฮ์: 33)

โองการข้างต้นบ่งบอกว่า พระผู้เป็นเจ้าทรงห้ามการฆ่าชีวิต นอกเสียจากเพื่อความยุติธรรม หมายความว่า ชีวิตเป็นสิ่งต้องห้าม แต่เมื่อใดก็ตามที่มีความชอบธรรม ก็อาจจะประหารชีวิตนั้นได้ กฎหมายอาญาอิสลามได้กำหนดความผิดที่อนุญาตให้ประหารชีวิตได้ 5 ฐานความผิด คือ 1) การฆาตกรรม คือการฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา 2) การสละสถานภาพความเป็นมุสลิมโดยเจตนา 3) การผิดประเวณี การมีเพศสัมพันธ์ที่มิชอบ สำหรับชายหรือหญิงที่เคยผ่านการแต่งงานมาแล้ว 4) การปล้นทรัพย์ และ 5) การเป็นกบฏต่อรัฐ

บทลงโทษประหารชีวิตในกฎหมายอาญาอิสลามยังคงบังคับใช้อยู่จนถึงปัจจุบัน สำหรับการประหารชีวิตในกฎหมายอาญาอิสลามนั้น แตกต่างกันในเรื่องวิธีการประหาร ที่ขึ้นอยู่กับวิธีการทำความผิด มี 2 วิธี ได้แก่ 1) วิธีเฉพาะของการกระทำความผิด คือการขว้างด้วยก้อนหินในความผิดฐานผิดประเวณีสำหรับผู้ที่เคยผ่านการแต่งงานมาแล้ว 2) วิธีการทั่วไป คือตัดศีรษะ ในความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา การปล้นทรัพย์ การเป็นกบฏต่อรัฐอิสลาม และการสละสถานภาพความเป็นมุสลิมโดยเจตนา

กฎหมายอาญาอิสลามที่บัญญัติให้ประหารชีวิต

การกบฏ เป็นการลงโทษแบบ “ตาต่อตา ฟันต่อฟัน” หรือการฆ่าให้ตายตกตามกัน ใช้ลงโทษผู้กระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ชาวอาหรับในยุคก่อนอิสลามถือว่า คนในเผ่าหรือในตระกูลต้องมีส่วนรับผิดชอบกับการกระทำของบุคคลที่อยู่ในตระกูลเดียวกัน นอกจากจะประกาศต่อสาธารณะชนว่าได้ขับขาดออกจากเผ่าหรือตระกูลแล้ว เนื่องจากตระกูลของฝ่ายที่ถูกสังหารจะเรียกร้องให้ประหารฆาตกร หรือบางครั้งเรียกร้องให้ประหารบุคคลที่อยู่ในตระกูลเดียวกับฆาตกรด้วย จนเป็นสาเหตุให้เกิดการสู้รบประหัตประหารกันระหว่าง 2 ตระกูล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากผู้ที่ถูกสังหาร อยู่ในตระกูลที่มีเกียรติและมีสถานะทางสังคม

ต่อมาในยุคของอิสลาม มีการบัญญัติบทลงโทษและขอบเขตของการลงโทษไว้อย่างยุติธรรม บทลงโทษในกฎหมายอาญาอิสลามตามความผิดฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา บัญญัติให้ประหารชีวิตตายตกไปตามกัน ดังที่พระเจ้าเป็นเจ้ามีดำรัสไว้โดยความหมายว่า

“ผู้ครุฑาทั้งหลาย การประหารฆาตกรให้ตายตาม ในกรณีที่มีผู้ถูกฆ่าตายนั้น ได้ถูกกำหนดแก่พวกเจ้าแล้ว” (บทอัลบะเกาะเราะฮ์: 178)

“และเราได้บัญญัติแก่พวกเขาไว้ในคัมภีร์นั้นว่า แท้จริงชีวิตด้วยกับชีวิต” (บทอัลมาอิดะฮ์: 45)

บทลงโทษในกฎหมายอาญาอิสลามที่บัญญัติให้ประหารชีวิตในฐานความผิดฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา การมีเพศสัมพันธ์ที่มีขอบสำหรับชายหรือหญิงที่ผ่านการแต่งงานมาแล้ว และการสิ้นสภาพจากการเป็นมุสลิม จากพระวณะของศาสดามุฮัมมัดระบุไว้โดยความหมายว่า

“ไม่เป็นที่อนุมัติให้ประหารมุสลิม ที่กล่าวปฏิญาณว่าไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮ์ และปฏิญาณว่าฉันคือศาสนทูตของอัลลอฮ์ นอกจาก 1 ใน 3 กรณีคือ ชีวิตต่อชีวิต (การฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา) การผิดประเวณีสำหรับบุคคลที่เคยผ่านการแต่งงานมาแล้ว และผู้ที่ละทิ้งศาสนาอิสลาม” (บันทึกโดยอัลบุคอรีย์: 6484 และมุสลิม: 1676)

บทลงโทษในกฎหมายอาญาอิสลามที่บัญญัติให้ประหารชีวิตในความผิดฐานปล้นทรัพย์ ดังที่พระเจ้าเป็นเจ้ามีดำรัสไว้โดยความหมายว่า

“แท้จริงการตอบแทนแก่บรรดาผู้ที่ทำสงครามต่อพระผู้เป็นเจ้าและศาสนทูตของพระองค์ และพยายามบ่อนทำลายในแผ่นดินนั้น คือการที่พวกเขาจะถูกฆ่าหรือถูกตรึงบนไม้กางเขน หรือมือของพวกเขาและเท้าของพวกเขาจะถูกตัดสลบข้าง หรือถูกเนรเทศออกไปจากแผ่นดิน” (บทอัลมาอิดะฮ์: 33)

บทลงโทษในกฎหมายอาญาอิสลามที่บัญญัติให้ประหารชีวิตในความผิดฐานเป็นกบฏต่อรัฐ พระองค์มีดำรัสไว้โดยความหมายว่า

“และหากมีสองฝ่ายจากบรรดาผู้ศรัทธาทะเลาะวิวาทกัน พวกเจ้าก็จงไกลเกลียดระหว่างทั้งสองฝ่าย หากฝ่ายหนึ่งในสองฝ่ายนั้นละเมิดอีกฝ่ายหนึ่ง พวกเจ้าก็จงปรามฝ่ายที่ละเมิดจนกว่าฝ่ายนั้นจะกลับสู่พระบัญชาของพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า ฉะนั้นหากฝ่ายนั้นกลับ (สู่พระบัญชาของพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า) แล้ว พวกเจ้าก็จงประนีประนอมระหว่างทั้งสองฝ่ายด้วยความยุติธรรม และพวกเจ้าจงให้ความเที่ยงธรรม (แก่ทั้งสองฝ่าย) เกิดแก่จริงพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า ทรงรักใคร่บรรดาผู้ให้ความเที่ยงธรรม” (บทอัลสุญรอต: 9)

ฐานความผิดที่มีบทลงโทษประหารชีวิตในกฎหมายอาญาอิสลาม จำนวน 5 ฐานความผิด ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น เป็นฐานความผิดที่มีโทษประหารชีวิตซึ่งพระผู้เป็นเจ้าของเจ้าได้ทรงบัญญัติไว้ในคัมภีร์อัลกุรอานและพระวจนะของศาสดามุฮัมมัด ที่ไม่สามารถจะเปลี่ยนแปลงไปเป็นอื่นได้ แม้ว่าสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร หรือวันเวลาจะผ่านไปอีกกี่ยุคก็สมัย นั่นคือแนวคิดและความเชื่อในแนวทางของศาสนาอิสลาม แต่การลงโทษประหารชีวิตนั้นเป็นของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ ซึ่งจะปฏิบัติหลังจากที่ดำเนินการตามขั้นตอนและกระบวนการที่กฎหมายอาญาอิสลามได้กำหนดไว้เท่านั้น บุคคลทั่วไปไม่สามารถนำกฎหมายดังกล่าวมาดำเนินการพิพากษาและลงโทษผู้หนึ่งผู้ใดได้โดยพลการ แม้ว่าบุคคลนั้นจะกระทำความผิดอย่างชัดเจน ไม่ว่าบุคคลนั้นเป็นผู้กระทำความผิด หรือผู้ถูกกระทำเป็นคนในครอบครัวของตนก็ตาม ทั้งนี้เพื่อป้องกันความวุ่นวาย ความสับสน ความไม่เป็นระเบียบ อย่างไรก็ตาม ในกรณีฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา นั้น บางครั้งผู้พิพากษาอาจมอบตัวผู้กระทำผิดให้ทายาทของผู้ถูกฆาตกรรม ได้ประหารชีวิตฆาตกรด้วยตนเอง ต่อหน้าผู้พิพากษาได้ ทั้งนี้เพื่อให้จิตใจของทายาทผู้ซึ่งสงบลง และเลิกความคิดที่จะแก้แค้นต่อกัน พระผู้เป็นเจ้าของเจ้ามีดำรัสไว้โดยความหมายว่า

“และผู้ใดถูกฆ่าอย่างยุติธรรม ดังนั้นเราจะได้ให้อำนาจแก่ผู้ปกครองของเขา ฉะนั้นอย่าได้ล่วงเกินขอบเขตในเรื่องการฆ่า แท้จริงเขา (ผู้ถูกฆาตกรรม) จะได้รับความช่วยเหลือ” (บทอัลอิสรอ์: 33)

ทายาทของผู้ถูกฆาตกรรมอาจตกลงเจรจากับฆาตกร เพื่อให้ฆาตกรชดเชยค่าสินไหมทดแทน แลกกับการละโทษประหารชีวิต ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าว ได้แก่ อูฐจำนวน 100 ตัว ประกอบด้วยอูฐอายุ 3 ปี 30 ตัว อูฐอายุ 4 ปี 30 ตัว และอูฐที่กำลังท้อง 40 ตัว นอกจากนั้น ทายาทยังสามารถเรียกร้องค่าทดแทนได้มากกว่านั้นอีก (มุณีร มุหะหมัด, 2551 : 147) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อตกลงกันระหว่าง 2 ฝ่าย

บทสรุป

การลงโทษประหารชีวิตเป็นปัญหาด้านจริยธรรมที่เป็นประเด็นถกเถียงกันมายาวนาน มีข้อโต้แย้งมากมายระหว่างกลุ่มที่สนับสนุนให้ยกเลิกโทษประหารชีวิต กับกลุ่มที่คัดค้านการยกเลิกโทษประหารชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในยุคที่กระแสสิทธิมนุษยชนกำลังเบ่งบาน มีแรงผลักดันการยกเลิกโทษประหารชีวิตจากกระแสโลก โดยกลุ่มองค์กรสิทธิมนุษยชนต่างๆ รวมถึงองค์การระหว่างประเทศในระดับสหประชาชาติ ซึ่งกำหนดให้ทุกวันที่ 10 ตุลาคม ของทุกปีเป็นวันยุติโทษประหารชีวิตสากล (World Day Against the Death Penalty) เหตุผลสำคัญที่นำมาอ้างอิงเพื่อยกเลิกโทษประหารชีวิตคือ การละเมิดต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์

การใช้โทษประหารชีวิตมีโอกาสที่จะเกิดความผิดพลาด เพราะกระบวนการยุติธรรมของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน และโทษประหารชีวิตไม่มีผลในการช่มชู้ การยับยั้งที่ทำให้คนเกรงกลัวและไม่กล้าทำผิด นอกจากนี้ การประหารชีวิตไม่สามารถยับยั้งอาชญากรรมรุนแรง หรือทำให้สังคมปลอดภัยขึ้นได้

ความพยายามที่จะยกเลิกโทษประหารชีวิตได้รับการต่อต้านจากสาธารณชนทั่วไป ด้วยเหตุผลตามปัจจัยและสถานการณ์ที่แตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ เช่น 1) คำสอนทางศาสนา อย่างศาสนาอิสลาม 2) ความรุนแรงของปัญหาอาชญากรรมในแต่ละประเทศ 3) ทศนคติของคนในสังคมที่เห็นว่าการให้โอกาสกับผู้กระทำความผิดอุกฉกรรจ์เพื่อกลับเนื้อกลับตัว เป็นการเปิดโอกาสให้สังคมต้องสุ่มเสี่ยงต่ออันตราย ต้องตกอยู่ในพะวงและความหวาดกลัวต่อไป หากยังคงใช้โทษประหารอยู่ คนจะไม่กล้ากระทำความผิดร้ายแรงที่มีอัตราโทษถึงขั้นประหาร จึงเป็นการป้องกันอาชญากรรมได้ทางหนึ่ง แต่เมื่อก้าวถึงผลเสียของโทษประหารชีวิต พบว่าข้อผิดพลาดในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา หรือกระบวนการยุติธรรมที่ดำเนินการอย่างขาดความยุติธรรม อาจทำให้ตัดสินลงโทษประหารชีวิตผู้บริสุทธิ์ และไม่อาจจะแก้ไขข้อผิดพลาดนั้นได้ ประเทศไทยยังคงโทษประหารชีวิตไว้ แม้จะมีข้อเสียและขัดต่อศีลธรรมทางศาสนาอยู่บ้างก็ตาม

สำหรับแนวคิดของอิสลามกับโทษประหารชีวิตนั้น เห็นว่า มนุษย์มีเจตจำนงเสรีในการที่จะปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ โดยพระเจ้าเป็นเจ้าของได้ให้หลักธรรมคำสอนทางศาสนา ให้สติปัญญากับมนุษย์เพื่อพิจารณาถึงสิ่งใดควร สิ่งใดไม่ควร ดังนั้นเมื่อมนุษย์ได้กระทำความผิดที่เป็นความผิดสมบูรณ์ จึงควรที่จะได้รับโทษทัณฑ์ที่เหมาะสมกับการกระทำ ซึ่งก็สอดคล้องกับทฤษฎีการล้างแค้นทดแทน มุสลิมเชื่อและศรัทธาต่อกฎหมายอิสลามว่า กฎหมายที่ใช้ปฏิบัติเป็นกฎหมายที่พระเจ้าทรงประทานให้ เป็นกฎหมายที่ถูกถ่วงน้ำหนักมาจากคัมภีร์อัลกุรอานและสุนนะฮ์ของศาสดามุฮัมมัด จึงเป็นกฎหมายศักดิ์สิทธิ์ ที่ได้ปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นเวลากว่า 1,400 ปี กฎหมายใดก็ตามที่ได้บัญญัติและนำมาใช้ในสมัยศาสดามุฮัมมัด โดยไม่มีหลักฐานยืนยันว่ากฎหมายดังกล่าวถูกยกเลิก ย่อมแสดงว่ายังคงบังคับใช้อยู่ต่อไป ไม่ว่าจะสภาพสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรก็ตาม ฉะนั้น จึงสรุปได้ว่า ในทัศนะของอิสลาม อาญาประหารชีวิตก็จะยังคงบังคับใช้อยู่ตลอดไป ไม่อาจเปลี่ยนแปลงไปได้ แต่สิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้คือ การลดจำนวนผู้ต้องโทษประหารชีวิต หรือไม่ให้มีอาชญากรที่ต้องโทษประหารชีวิต ควรหามาตรการที่จะรณรงค์มิให้เกิดคดีอุกฉกรรจ์ขึ้น เพราะเป็นต้นเหตุที่ทำให้ต้องประหารชีวิต หากไม่เกิดคดีอุกฉกรรจ์ที่ต้องระวางโทษถึงประหารชีวิต ก็ไม่จำเป็นต้องนำโทษประหารมาบังคับใช้ และเมื่อเกิดคดีที่มีโทษประหารชีวิตขึ้น กระบวนการยุติธรรมของรัฐต้องดำเนินการอย่างรอบคอบและยุติธรรม ตั้งแต่ต้นทาง คือการจับกุมดำเนินคดี จนถึงปลายทาง คือกระบวนการของศาล โดยดำเนินการอย่างตรงไปตรงมา เสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ หรือใช้สองมาตรฐาน หากปฏิบัติเช่นนี้ได้ ทั้งอาชญากรและผู้สูญเสียย่อมได้รับความยุติธรรม

รายการอ้างอิง

- คณะวิชาการ. 2548. **ประมวลกฎหมายอาญาวิธีพิจารณาความอาญาพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546** กรุงเทพฯ: พิมพ์อักษร.
- ชำนาญ จันทร์เรือง. 2559. **ทำไมต้องยกเลิกโทษประหารชีวิต**. Online Available : <https://www.amnesty.or.th/latest/blog/21>. เข้าถึงเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2561.
- ณรงค์ ใจหาญ. 2543. **กฎหมายอาญาว่าด้วยโทษและวิธีเพื่อความปลอดภัย** กรุงเทพฯ: วิทยุชน.
- ดล บุนนาค. 2554. **ทางเลือกในการลงโทษจำเลยในคดีอาญา: มาตรการลงโทษระดับกลาง**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เพียว ศรีแสงทอง. 2555. **การลงโทษและการแก้ไขผู้กระทำความผิด**. กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักส์.
- มนสิชา บุนนาค. 2556. **การกำหนดโทษทางเลือกกับการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์นวมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- มุณีร มุหะหมัด. 2551. **กฎหมายอิสลามเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสืออิสลาม.
- รอซีต๊ะห์ หะนะกาแม. 2550. **บทลงโทษการประหารชีวิต ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกฎหมายอาญาอิสลามและกฎหมายอาญาไทย**. วารสารอัน-นूर มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา.
- วิชัย เดชชุตติพงศ์. 2555. **ข้อดีข้อเสียของโทษประหารชีวิตกับสังคมไทย**. สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม สำนักศาลยุติธรรม.
- สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ. 1419. **พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมความหมายเป็นภาษาไทย**. มะดีนะฮ์: ศูนย์กษัตริย์พะฮัดเพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน ซาอุดีอาระเบีย.
- al-Bukhariy Maḥmud bin Ismail. n.d. **Sahih al-Bukhariy**. Bayrut: Dar al-Arqam.
- al-Sayyid Zabig. n.d. **Fiḡh al-Sunnah**. Cairo: al-Fathu Lilailam al-Arabeyah.
- Jasser Auda. 1981. **Maqasid al-Shareah Dalil lil Mubtadien**. al-Mahad al-Alami lil Fiqri al-Islam.
- Muslim bin Ḥajjaj. 1999. **Sahih Muslim**. Beirut: Dar al-Arqam.

